

POSTANOWIENIE

Dnia 21 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Szewczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Rafał Malarski

SSN Andrzej Ryński

w sprawie **J. K.**

skazanego z art. 148§ 2 pkt 4 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 21 listopada 2014 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania karnego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 1 grudnia 2005 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w B.

z dnia 30 września 2004 r., sygn. akt III K (...),

na podstawie art. 544 § 2 i 3 kpk i art. 639 kpk

postanawia

1. oddalić wniosek

2. kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego obciążyć skazanego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w B. z dnia 30 września 2004 r. (III K (...)), zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 1 grudnia 2005 r. (II AKa (...)), J. K. został uznany za winnego popełnienia między innymi przestępstw z art. 148 § 2 k.k. pkt 1 i 4 k.k. w zw. z art. 189 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 148 § 2 pkt 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 65 k.k.

Za pierwsze z nich wymierzono mu karę 15 lat pozbawienia wolności, za drugie wymierzono karę 25 lat pozbawienia wolności, zaś jako karę łączną orzeczono karę 25 lat pozbawienia wolności.

Wniosek o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania w części dotyczącej przestępstw przypisanych w pkt I i II wyroku Sądu Okręgowego w B., odpowiednio pkt I.1, I.2 i II wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), złożył obrońca skazanego w oparciu o art. 542 § 1 k.p.k., art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., art. 540 § 2 k.p.k., wnosząc o uchylenie wyroków Sądu Apelacyjnego w (...) oraz Sądu Okręgowego w B. w części dotyczącej skazania za przestępstwa z art. 148 § 2 k.k. pkt 1 i 4 k.k. w zw. z art. 189 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 148 § 2 pkt 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 65 k.k. i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji.

Jako okoliczność uzasadniającą wznowienie postępowania na podstawie art. 540 § 2 k.p.k. obrońca wskazał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 kwietnia 2009 r. w sprawie P 11/08, którym uznano, że art. 1 pkt 15 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. (nowelizujący art. 148 § 2 k.k.) jest niezgodny z art. 118 ust. 1 i art. 119 ust. 1 i 2 Konstytucji RP przez to, że został uchwalony przez Sejm bez dochowania trybu wymaganego do jego wydania. Zdaniem wnioskodawcy, skoro w stworzonym w rezultacie orzeczenia Trybunału systemie prawnym nie ma zabójstwa typu kwalifikowanego, zachodzi konieczność zweryfikowania wyroków Sądu Okręgowego i Sądu Apelacyjnego, jako wydanych na podstawie art. 148 § 2 k.k.

Natomiast jako okoliczność uzasadniającą podstawę wniosku z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., obrońca wskazał, że nowymi faktami i dowodami są: pisemne oświadczenie S.O. o posiadaniu wiedzy na temat zabójstwa M. K. i fakty osłabiające wiarygodność S. R. w postaci: informacji jakie podał S. R. w sprawie przed Sądem Okręgowym w W. o sygn. V K (...), opinii psychologicznej dotyczącej S. R. sporządzonej w wymienionej sprawie oraz w sprawie o sygn. akt VII K (...) i postanowienia Sądu Okręgowego w W. w sprawie o sygn. V K (...) o zwrocie akt sprawy celem usunięcia istotnych braków postępowania przygotowawczego. W pisemnym uzupełnieniu wniosku obrońca dodatkowo wskazał na treść protokołu

rozprawy z dnia 22 września 2011 r. (V K (...)), która odbyła się w Sądzie Okręgowym w W., w toku której L. B. składając zeznania w charakterze świadka zeznał, że dwóch zabójstw dokonał A.C.

W odpowiedzi na wniosek obrońcy prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Niezasadny jest wniosek w zakresie dotyczącym wznowienia postępowania na podstawie art. 540 § 2 k.p.k. Nie ulega wątpliwości, że przywołany we wniosku wyrok Trybunału Konstytucyjnego może stanowić podstawę wznowienia postępowania tylko co do czynów, które zostały popełnione po dniu 26 września 2005 r., a przed dniem 23 kwietnia 2009 r. i co do których w tym przedziale czasowym zapadł wyrok skazujący za przestępstwo z art. 148 § 2 k.k., w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego i ustawy - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2005 r., Nr 163, poz. 1363), która weszła w życie z dniem 26 września 2005 r. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 marca 2011 r., III KO 101/10). Natomiast w rozpoznawanej sprawie przestępstwa zostały popełnione w nocy z 19 na 20 lipca i 4 sierpnia 1999 r. Wyrok skazujący uprawomocnił się w dniu 1 grudnia 2005 r. (data wydania wyroku przez Sąd Apelacyjny w (...)), a więc w czasie obowiązywania znowelizowanego art. 148 § 2 k.k. jednak Sąd I instancji orzekał przed datą wejścia w życie przedmiotowej nowelizacji Kodeksu karnego, zaś Sąd odwoławczy nie stosował znowelizowanego przepisu (byłoby to z resztą sprzeczne z art. 4 § 1 k.k.). Z tych też względów podstawa z art. 540 § 2 k.p.k. nie ma zastosowania.

Brak jest również przesłanek wznowienia postępowania z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. Na wstępie należy zauważyć, że wniosek o wznowienie postępowania, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, podważający zasadę niewzruszalności prawomocnych wyroków, wymaga w zakresie podstawy z art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. wykazania, że zaskarżone orzeczenie z dużym prawdopodobieństwem jest błędne. Jednakże w postępowaniu wznowieniowym nie jest dopuszczalne dokonywanie ponownej oceny dowodów i czynienie na tej podstawie odmiennych ustaleń faktycznych (por. postanowienie SN z 13 maja 2009 r., II KO 31/08).

W rozpoznawanej sprawie wniosek o wznowienie postępowania zmierza do podważenia ustaleń faktycznych i oceny dowodów poprzez wskazanie „nowych” okoliczności mających doprowadzić do zakwestionowania wiarygodności zeznań S.R.. Konfrontacja tych okoliczności z całokształtem dowodów przeprowadzonych uprzednio, nie wskazuje na duże prawdopodobieństwo, że prawomocny wyrok skazujący jest błędny. Należy zgodzić się ze stanowiskiem prokuratora Prokuratury Generalnej zawartym w odpowiedzi na wniosek, że obecny wniosek w dużej mierze pokrywa się z wnioskami złożonymi przez obrońców A. D. współskazanego za dokonanie dwóch zabójstw, które były przedmiotem negatywnego rozpoznania przez Sąd Najwyższy w sprawach o sygn. III KO 47/07 oraz III KO 101/10. W tych wnioskach, podobnie jak to ma miejsce w niniejszym wniosku, jego autorzy zmierzali do wykazania, że sprawcą zabójstw był nieżyjący już od 6 sierpnia 2004 r. A. C., zaś jako główne nowe fakty i dowody na tę okoliczność, wskazali źródła osobowe.

Na wstępie należy zwrócić uwagę na pisemne oświadczenie S. O., z którego ma – zdaniem obrony – wynikać, iż sprawcą zabójstwa M. K. był A. C.. Autor wniosku o wznowienie, wskazując na nie podnosi, że wymieniony nie był przesłuchiwany w przedmiotowej sprawie. Otóż S. O. był przesłuchiwany zarówno na etapie postępowania przygotowawczego (k. 6043-6044), jak i w postępowaniu przed sądem (k. 8011v). Miał zatem już wówczas możliwość swobodnego wypowiedzenia się w kwestii sprawcy zabójstwa M.K., lecz tego nie uczynił. Dlatego też przedmiotowe oświadczenie nie może stanowić nowego dowodu wskazującego na wysoki stopień wadliwości wyroków zapadłych w sprawie. Za powyższym przemawia także ogólnikowa treść złożonego oświadczenia, która nie pozwala ustalić rzeczywistego zakresu wiedzy S. O. o przedmiotowym zdarzeniu. Ponadto w świetle doświadczenia życiowego, nieprawdopodobne jest, aby tak istotna informacja, przypomniła się świadkowi po upływie kilkunastu lat od zdarzenia.

W ocenie autora wniosku kluczowe znaczenie w sprawie ma treść zeznań S.R. złożonych w toku postępowania V K (...) przed Sądem Okręgowym w W.. Jednakże ich analiza wskazuje, że żadnych istotnych nowych okoliczności ten dowód do sprawy nie wnosi. Z treści wypowiedzi S. R. obrona wyprowadza

przypuszczenie, że był on celowo zmuszany przez organy ścigania do składania określonych, obciążających J.K. zeznań. To twierdzenie nie zostało wsparte wiarygodnym dowodem w postaci prawomocnego wyroku skazującego. Nie ulega bowiem wątpliwości, że wywieranie nacisku na świadka, przymuszanie go do składania określonych zeznań stanowi przestępstwo, stąd powyższy argument winien znaleźć potwierdzenie w wyroku skazującym za taki czyn, lub w orzeczeniu o niemożności jego wydania wobec zaistnienia okoliczności określonych w art. 541 § 1 k.p.k.

Wypada w tym miejscu zaznaczyć, iż decyzja o zwrocie prokuratorowi akt sprawy celem uzupełnienia istotnych braków postępowania przygotowawczego wydana w sprawie Sądu Okręgowego w W. o sygn. V K (...), została uchylona postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 czerwca 2008 r. (II AKz (...)).

W zakresie podważenia wiarygodności zeznań S. R. obrona przedstawiła opinie psychologiczne sporządzone w innych sprawach (sygn. V K (...) oraz VII K (...)). Zauważyć jednak należy, że te opinie nie mogą w sposób generalny stanowić podstawy do kwestionowania wiarygodności zeznań S. R.. Treść opinii nie stanowi zatem nowego dowodu w sprawie, uzasadniającego konieczność wznowienia postępowania.

Odnosnie zaś treści zeznań L. B. złożonych przed Sądem Okręgowym w W. w sprawie o sygn. V K (...) należy stwierdzić, że nie zawierają one istotnych informacji, które wymagałyby dodatkowego wyjaśnienia poprzez bezpośrednie przesłuchanie. Sama zaś treść wypowiedzi L. B., że zabójstwa dokonała inna osoba, bez wskazania dodatkowych okoliczności, które umożliwiłyby ocenę jego wiarygodności, nie jest wystarczająca do podważenia prawidłowości poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych.

O kosztach postępowania wznowieniowego rozstrzygnięto na podstawie art. 639 k.p.k.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.